

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок і живопис

Освітня програма: Графічний дизайн

Спеціальність: 022 Дизайн

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 02 вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Рисунок і живопис
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Максимлюк Ірина Василівна
Контактний телефон викладача	099 90 34 555
Е-mail викладача	iva4786@gmail.com
Формат дисципліни	Нормативна дисципліна (1.2. Цикл фундаментальної, природничо-наукової підготовки)
Обсяг дисципліни	360 год. всього, 124 год. аудиторних
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=63&id_cou=6578
Консультації	Консультація до екзамену 1 год., консультації до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях та на дистанційних навчаннях.
2. Анотація до курсу	
<p>Рисунок і живопис як фундаментальні дисципліни циклу професійної і практичної підготовки покликані забезпечити розвиток у студентів здібностей образного світосприйняття та сприйняття мистецтва у його найрізноманітніших проявах. Підготовка висококваліфікованого фахівця-дизайнера не можлива без розуміння і знання загальних закономірностей розвитку образотворчого мистецтва, без володіння основами малюнку та живопису, композиції та кольорознавства, а також без розуміння динаміки культурних процесів, що відбуваються сьогодні, які є частиною нашого життя. У цій структурі важливе місце відводиться рисунку та живопису, які покликані навчити: бачити і розуміти закони образотворення і колористичної гармонії, вільно користуватися будь-якими графічними та живописними техніками, створювати авторські композиції, розвивати уяву, фантазію, та вдосконалювати професійні навички для майбутньої самореалізації як дизайнера-професіонала.</p> <p>Живопис в плані пізнання художниками матеріальної форми має для мистецтва не менше значення, ніж рисунок, так як кожен рік ми бачимо не тільки як предмет визначеної форми, а і як предмет визначеного кольору</p> <p>Органічний розвиток творчих здібностей студента лежить в основі навчальних програм і здійснюється на двох рівнях:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пізнавальному – інтелектуально-дослідницькому через вивчення природи; - духовному – відчуттєво-емоційному. <p>Проникнення у сутність форми і пізнання притаманні рисунку довготривалому, аналітичному, який забезпечує формування творчої свідомості студента.</p> <p>Психологічні особливості сприйняття, природа творчості, чуттєві візуальні ознаки, пластичні засоби виразності, стилістичні особливості – це перелік тем, що розглядаються в лекційному матеріалі. Окрім текстової частини важливим є ілюстративний ряд з практичних завдань.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок і живопис» є оволодіння студентами різними графічними та живописними техніками, зокрема технологією твердих та м'яких графічних матеріалів, акварельного, гуашевого, акрилового живопису, вдосконалення знань з кольорознавства, композиції, при зображенні об'єктів у різних жанрах, зокрема, натюрморту, пейзажу, а також видах монументального й декоративного живопису.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати набуті знання і розуміння предметної області рисунку і живопису у практичних ситуаціях; - застосовувати фахову термінологію; - усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні; - аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати натурні об'єкти засобами рисунку і живопису; 	

- оцінювати технологічні процеси в контексті навчального завдання, формувати художню концепцію відповідно до завдання;
- розробляти композиційне вирішення об'єктів у відповідних техніках і матеріалах;
- знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини;
- використовувати у професійній діяльності творче самовираження; застосовувати успішні українські та зарубіжні художні практики;
- враховувати властивості матеріалів, застосовувати спеціальні техніки у проектно-художній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати практичні проблеми у процесі навчання та професійної діяльності графічного дизайнера, що передбачає застосування графічних та живописних технік, композиції, кольорознавства.

Загальні компетентності (ЗК):

- знання та розуміння предметної області рисунку та живопису в професійній діяльності;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- здатність застосовувати навички академічної графіки у професійній діяльності;
- здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки, навички роботи у графічних матеріалах;
- здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	120
самостійна робота	236

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
3, 4	022 Дизайн	2	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
3 семестр Різнманіття класичних гіпсових моделей. Значення рисунку гіпсових моделей у контексті підготовки дизайнера. Стилiстика класичних гіпсових моделей.	Лекція	Ознайомлення з літ. джерелами 1-42	2 год.		Тиждень 1
Завдання 3.1. Лінійно-конструктивний рисунок гіпсового пласти архітектурного фризу. Формат А-2, папір, олівець. Закомпонувати у форматі паперу,	Практичні	3, 20, 21, 22, 25, 31, 37, 38, 40, 41, 42	10 год.	15	Тиждень 1-3

<p>побудувати рисунок, враховуючи перспективу, знайти пропорції цілого і деталей. С.р. 3.1. Лінійно-конструктивні рисунки гіпсових фризів. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Самостійна робота		16 год.		
<p>Завдання 3.2. Світлотіньовий рисунок гіпсової архітектурної деталі - капітель. Постановка демонструється на рівні, вищому від лінії горизонту. Формат А-2, папір, олівець Заклапонувати та побудувати в перспективі архітектурну деталь, врахувати пропорції, виконати світлотіньове моделювання. С.р. 3.2. Світлотіньовий рисунок архітектурного пейзажу. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Практична	3, 6, 8, 13, 14, 16, 22, 23, 25, 26, 29, 30, 38, 39	12 год.	25	Тиждень 4-6
<p>Завдання 3.3. Світлотіньовий рисунок інтер'єру з архітектурною деталлю. Формат А-2, папір, олівець Заклапонувати у форматі паперу, побудувати простір інтер'єру за законами перспективи, світлотіньове вирішення. С.р. 3.3. Копії стародруків. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Самостійна робота		14 год.		
<p>Завдання 3.3. Світлотіньовий рисунок інтер'єру з архітектурною деталлю. Формат А-2, папір, олівець Заклапонувати у форматі паперу, побудувати простір інтер'єру за законами перспективи, світлотіньове вирішення. С.р. 3.3. Копії стародруків. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Практична	8, 11, 15, 21, 23, 24, 25, 31, 33, 38	12 год.	20	Тиждень 7-9
<p>Завдання 3.4. Лінійно-конструктивний рисунок натюрморту в інтер'єрі. Формат А2, папір, олівець Заклапонувати натюрморт в просторі інтер'єру за законами</p>	Самостійна робота		30 год.		
<p>Завдання 3.4. Лінійно-конструктивний рисунок натюрморту в інтер'єрі. Формат А2, папір, олівець Заклапонувати натюрморт в просторі інтер'єру за законами</p>	Практична	7, 15, 21, 22, 33, 34, 38, 40, 41	10 год.	20	Тиждень 10-12

<p>перспективи. Простірність вирішити за рахунок лінії. С.р. 3.4. Копії рисунків відомих майстрів. Формат А-3. Матеріал: олівець, вугіль, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Самостійна робота		26 год.		
<p>Завдання 3.5. Світлотіньовий рисунок інтер'єру в історичному стилі. Формат А-3 (3 аркуші), папір, олівець, м'які матеріали Створити композиційні архітектурні зарисовки з 3-х різних точок. Використати властивості різних матеріалів. С.р. 3.5. Декоративне вирішення рисунку до завдання №4. Формат А-3. Матеріал: олівець, вугіль, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Практична	23, 26, 36, 38, 39, 42	14 год.	20	Тиждень 12-15
<p>4 семестр Живопис у дизайнерській практиці.</p>	Самостійна робота		30 год.		
<p>4 семестр Живопис у дизайнерській практиці.</p> <p>Завдання 4.1. Натюрморт з побутових предметів та архітектурною деталлю (архітектурний фриз, гіпсовий пласт). Формат А-2, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Світлотіньове колірне вирішення. Звернути увагу на симультанний контраст. С.р. 4.1. Етюди пейзажу. Формат А-3. Матеріал: олівець, вугіль, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Лекція	1, 2, 4, 5, 10, 19, 28	2 год.		Тиждень 1
<p>Завдання 4.1. Натюрморт з побутових предметів та архітектурною деталлю (архітектурний фриз, гіпсовий пласт). Формат А-2, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Світлотіньове колірне вирішення. Звернути увагу на симультанний контраст. С.р. 4.1. Етюди пейзажу. Формат А-3. Матеріал: олівець, вугіль, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Практична	12, 13, 16, 17, 18, 39, 41	14 год.	30	Тиждень 1-4
<p>Завдання 4.2. Тематичний натюрморт з капітеллю. Формат А-2, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Дати</p>	Самостійна робота		30 год.		
<p>Завдання 4.2. Тематичний натюрморт з капітеллю. Формат А-2, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Дати</p>	Практична	16, 26, 27, 28, 39, 41	14 год.	25	Тиждень 5-8

<p>кольоровий акцент в натюрморті. Підпорядкувати деталі натюрморту головній темі та кольоровому акценту. С.р. 4.2. Етюди вазонів, букетів квітів тощо. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Самостійна робота		30 год.		
<p>Завдання 4.3. Натюрморт в одній кольоровій гамі. Формат А-2, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Світлотіньове колірне вирішення. С.р. 4.3. Копії натюрмортів відомих майстрів. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, акрил, олія.</p>	Практичні	28, 32, 35, 38 39	16 год.	20	Тиждень 9-12
<p>Завдання 4.4. Етюди на тему історичного інтер'єру (церковний, музейний, тощо). Формат А-3, на 3-х аркушах, папір, акварель. Закомпонувати натюрморт на форматі, побудувати за законами перспективи. Світлотіньове колірне вирішення.</p>	Практичні	9, 26, 27, 36, 39, 42	18 год.	25	Тиждень 13-16
<p>С.р. 4.4. Декоративне вирішення рисунку до завдання №2. Формат А-3. Матеріал: олівець, вуголь, сангіна, соус, перо, туш, фломастер.</p>	Самостійна робота		30 год.		

6. Система оцінювання курсу

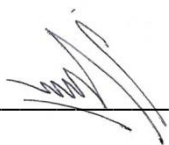
Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно		зараховано
80 – 89	B	добре		
70 – 79	C	задовільно		
60 – 69	D			
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
	<p>Оцінка за семестр, у зв'язку з практичним спрямуванням курсу, виставляється за практичні завдання, виконані в повному обсязі. Завершені, оформлені роботи демонструються на семестровому огляді за участі студентів та викладачів кафедри, під час якого обговорюються результати, вказуються помилки, наголошується на вдалих рішеннях тощо. За невчасно виконані семестрові завдання знімається по 3 бали з кожного. Основним критерієм оцінювання завдань є володіння законами композиції, перспективи, технічними навичками та прийомами рисунку та живопису, здатність обирати метод та інструментарій візуалізації у практичній діяльності для втілення власних креативних ідей, старанність, особистий ріст студента протягом семестру. Відвідування лекцій та практичних занять протягом семестру дає змогу студенту накопичити 10 додаткових балів.</p>			
Вимоги до письмових робіт	-			
Семінарські заняття	-			
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність виконаних практичних та самостійних робіт з курсу.			

ОЛЮ	
7. Політика курсу	
<p>У професійних і навчальних ситуаціях студенти повинні діяти із позицій академічної доброчесності та професійної етики. При створенні творчих робіт обов'язковим є самостійне виконання, не допускається використання чужої інтелектуальної власності, у разі запозичення ідей необхідно коректно посилатися на джерела інформації. Допускаються пропуски з поважних причин, відпрацювання завдань відбувається шляхом виконання практичних робіт (індивідуальних завдань) задля засвоєння матеріалу. Обов'язковим є своєчасність здачі всіх практичних завдань.</p> <p>Позитивно оцінюється креативність при створенні якісних практичних проектів і комплексу самостійних завдань, додатково виконані творчі роботи, участь у творчих конкурсах з рисунку та живопису, участь у художніх виставках.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. Москва : Мир, 1982. 184 с., ил. 2. Аксенов Ю., Левидов М. Цвет и линия Москва : Советский художник, 1986. 326 с. 3. Алексеев П. К., Короткова А. Л., Трофимов В. А. Основы изобразительной грамоты. Санкт-Петербург, 2011. 70 с. 4. Алексеев С. О колорите. Москва : Изобразительное искусство, 1974. 176 с. 5. Беда Г. В. Живопись и ее изобразительные средства : учебное пособие для вузов. Москва : Просвещение, 1977. 186 с. 6. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты: Рисунок, живопись, композиция : учеб. пособие. Москва : Просвещение, 1981. 239 с. 7. Бесчастнов Н. П. Графика натюрморта : учеб. пособие для вузов. Москва : Гуманитар. изд. центр Владос, 2008. 255 с. : ил. 8. Бесчастнов, Н. П. Графика пейзажа: учебное пособие для вузов. Москва : Гуманитар. изд. центр Владос, 2005. 300 с. 9. Бичкова Л. В. «Драматургічний підхід до використання кольору для активізації пізнавальних процесів» : методичні рекомендації зі спецкурсу «Педагогічне кольорознавство». Полтава : ПДПУ, 2000. 10. Визер В. В. Живописная грамота : система цвета в изобразительном искусстве. Санкт-Петербург : Питер, 2006. 191 с. 11. Виппер Б. Р. Статьи об искусстве. Москва : Искусство, 1970. 591 с. 12. Волков Н. Н. Цвет в живописи. Москва : Искусство, 1985. 480 с. 13. Гаррисон Х. Рисунок и живопись. Полный курс: материалы – техника – методы. Москва : Эксмо, 2007. 252 с. 14. Гибсон Дж. Экологический подход к зрительному восприятию: Пер. с англ./ Общ. ред. и вступ. ст. А. Д. Логвиненко. Москва : Прогресс, 1988. 464 с. : ил. 15. Гращенко В. Н. Рисунок мастеров итальянского Возрождения : очерки истории, теории и практики. Москва : Искусство, 1963. 427 с. : ил. 16. Гуревич А. Нові проявлення : простір, час, колір // Образотворче мистецтво, 2005. №4. С. 60. 17. Гуренко А. Матеріалізована реальність кольору. <i>Образотворче мистецтво</i>. 2005. №1. С. 34–35. 18. Зайцев А. С. Наука о цвете и живопись. Москва : Искусство, 1986. 147 с. 19. Иттен Иоханнес. Искусство цвета. Пер.: Монахова Людмила. Москва : Д. Аронов, 2004. 95 с. 20. Кибрик Е. А. Объективные законы композиции в изобразительном искусстве. Москва : Просвещение, 1989. 207 с. 21. Константинова С. С. Техники изобразительного искусства: конспект лекций. Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. 173с. 22. Кузин В. С. Рисунок. Наброски и зарисовки. Москва : Академия, 2004. 232 с. 	

23. Лаптев А. Рисунок пером. Москва: изд-во Академии художеств СССР. 1962. 197 с.
24. Леонардо да Винчи. Суждения о науке и искусстве. Санкт-Петербург : Азбука, 2001. 702 с.
25. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для вузов. Москва : Эксмо, 2007. 478 с.
26. Макарова М. Н. Практическая перспектива: учебное пособие для вузов. Москва : Академический Проект, 2005. 398 с.
27. Медведев В. Ю. Цветоведение и колористика. Курс лекций. Санкт-Петербург: ИПЦ СПГУТД, 2005. 116 с.
28. Миронова Л. Н. Проблема психологического воздействия цвета и методика ее изучения в художественном вузе. *Педагогика высш. шк.* Минск : Выш. шк., 1978. Вып. 3. с. 91–96.
29. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ : Каравелла, 2004. 304 с.
30. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів : Арал, 2013. 114 с.
31. Паранюшкин Р. В. Техника рисунка: учебное пособие для художественных специальностей. Изд. 2-е. Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. 186 с.
32. Протас М. Сакральна енергія кольору як статус свідомості митця. *Образотворче мистецтво*. 2002. №2. С. 98–102.
33. Рисунки старых мастеров. Москва : *Изобразительное искусство*, 1982. Вып. 1–14. 1536 с.
34. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию. Зарубежная школа рисунка. Москва : Просвещение, 1981. 192 с.
35. Ростовцев Н. Н. Рисунок. Живопись. Композиция. Москва : Просвещение, 1989. 207 с.
36. Ростовцев Н., Терентьев А. Развитие творческих способностей на занятиях рисованием. Москва : Просвещение, 1987. 176 с.
37. Руднев И. Ю. Композиция в изобразительном искусстве. Монография. Москва : Мир науки, 2019. 99 с.
38. Самокиш Н. Рисунок пером. Москва : Изд-во академии художеств СССР, 1959. 26 с.
39. Смирнов Г. Рисунки з натури. Київ : Вища школа, 1968. 128 с.
40. Шембель А. Ф. Основы рисунка: учебник для профессиональных учебных заведений. Москва: Высшая школа, 1994. 159 с.
41. Туманов І. М. Рисунок, живопись, скульптура: навч. посібник. Львів : Аверс, 2010. 496 с.
42. Шорохов Е. В. Основы композиции. Москва : Просвещение, 1979. 303 с.

Викладач _____

Максимлюк І. В.